

EÁ: Somogyudvarhely, 1983. április 24-e, éppen Szent György napján va-
gyunk ugye, maj mingyá rá fogok kérdezni.

Adatközlő: Győri Mihályné. Lánynene?

GYM-né: Kis Rózsa.

EÁ: Kis Rózsa, született 19...

GYM-né: ..17-ben, április 21.

EÁ: Hol született Rózsi...

GYM-né: Somogyudvarhelyen.

EÁ: Itt született.

GYM-né: Itt.

EÁ: Mik vótak a régi szülei, öregjei ...elődjei ...

GYM-né: ...vótak, ilyen munkás ...

EÁ: Cselédek... napszámosok, parasztok, szegények ...

GYM-né: Nem cselédek, hanem napszámosok.

EÁ: Napszámosok vótak?

GYM-né: Napszámosok.

EÁ: Melyik pusztán vótak, vagy hova jártak?

GYM-né: Két nyárba édesapám ilyen éjjeliőr vót, tudja?

EÁ: Igen.

GYM-né: ...még az öregapánk is éjjeliőr, de akkor bakternak mondták.

EÁ: Igen, majd rákérdezek ...

GYM-né: Mindig kiabáták, minden órába a faluba, hogy most hány óra van.
Persze ahogyan emlékszem ... majd a mesébe is emondom, hogy hogyan
kiabáták!

EÁ: Na, de most azt, amit az öregapjától hallott, vagy az a régi öreg...
hogyan, most mondja el, hogy éfélt ütött má, vagy hogyan, vagy ki-
lencet, minden órát kiáltott?

GYM-né: Minden órát! Tíz órakor kezdtemásik asszony elkezdi: Tízet
ütött az óra

EÁ: Na, pillanat, most akkor Rózsika mondja el! Mondja!

GYM-né: Tízet ütött az óra,
mindenki térgyen nyugovóra!
Tizenegyet ütött az óra,
mindenki térgyen nyugovóra!
Tizenkettőt ütött az óra,
mindenki térgyen nyugovóra!
Egyet ütött az óra,
paraszt kelj föl, menj az istállóba!
Kettőt ütött az óra,
aki nem beteg, az is ébredjön föl!
Hármat ütött az óra,

Menjetez az istállóba!- ezt ugye többször elmondta
Négyet ütött az óra,
Foggyátok be a marhákat osztán menjetez a mezőre!
...Így mindigez fő lesz így véve?

- vágás hallatszik -

EÁ: Igen ,,, van, az imádságot?

GYM-né: Mehet?

Fehér rózsza Mária,
engem Jézus találjon,
szent szívéve szeressen,
szent véréve megváltson.
Én lefekszem én ágyamban,
testem, lelkem koporsóba,
három angyal őriz.
Egyik éjjelig a másik hajnalig,
a harmadik kivilágos vérradtig.
Ott ül Szűz Mária, kérdi tőle mes próféta:
Mária, mért sírsz, mér köserögsz?
Hogyne sirnék, hogyne köserögnék,
mikor most vitték szeretett fiamat a Zsóna hegyére!
Dárdával dárdázták,
koronával koronázták,
végül a magos körösztfára fölfeszítették.
Hét csöpp vére lecsöppent,
az angyalok fölszödték,
aranypohárba öntötték,
Krisztus elejbe vitték.
Krisztus Urunk azt mondta:
Szent szó, szent imádság!
Aki ezt az imádságot este, reggel elmondja,
Hét halálos büne mögbocsáttatik! Ámen.

EÁ: Kitől tanulta ezt azimádságot?

GYM-né: Hát a nagyanyámtól!

EÁ: Nagyannyától?

GYM-né: Persze!

EÁ: De csak úgy családon, házon belül mondották ezt?

GYM-né: Házon belül!

EÁ: Templomba ...

GYM-né: Templomba nem! Ezeket egyet se!

EÁ: Nem is nagyon szerették a papok ugye, hogyha ezt ...

GYM-né: Hát nem is lehetett ott ...

EÁ: Nem, csak a hivatalos imákat ...

GYM-né: Persze!

- vágás hallatszik -

GYM-né: Nehéz a keresztem Megváltó Jézusom!
De amit rámmértél szivessen hordozom!
Viszem a keresztem, ha meg is látogatsz,
elibéd térdelek, bármilyen csapást adsz!
Isten fia voltál, mégis összerogytál,
én pedig semmi se, kissebb a pornál.
Minden bűnömet bocsásd meg a földön,
hogy a mázs világon engem ne gyötörjön!
Légy irgalmas hozzám, égnek, földnek ura,
könyörögj érettünk Jézusnak szent anyja! Ámen.

EÁ: Hogyan ment a virrasztó?

GYM-né: Hát ugy ...a...

EÁ: Hogyan tudták meg, hogy meghat. Valaki értesítette? Vagy ...

GYM-né: Persze! Hívtak bennünket, a vérrasztókat.

EÁ: Az ismerő...?

GYM-né: Én vótam az előénekes. Mindig. És akkor ugye először..

EÁ: A maga feladata is vót ...

GYM-né: Persze!

EÁ: ..., hogy mozgósítsa a ...

GYM-né: Nem! Mindenki ment, nem törődtek vele, hogy ...

EÁ: De hozzátartozót kik hívták meg?

GYM-né: Hozzátartozók! A izének, a halottnak a hozzátartozója.

?: Hát énsem sose hívtak meg, de én mindig ementem!

EÁ: Há mer meghallotta, igen!

GYM-né: Másokat nem hívták meg, csak az előimádkozót!

EÁ: És vót olyan, hogy a katolikusok ementek a reformátusokhoz is?

GYM-né: Persze!

EÁ: Elmentek. Egymáséra!

GYM-né: El! Persze!

EÁ: Ez nagyon kedves dolog vót! Igen, ..és utána mi történt?

GYM-né: Akkor ugy kezdtek, hogy

Dicsőség az Atyának, Fiúnak, Szentlélek Istennek,
miképpen kezdetbe, most és mindenkoron, Ámen!
Főljánljuk ezt az imádságot ezen napon,
testvérünk lelke üdvéért!
Uram nyisd meg ajakinkat Mária dicséretére,

Most, és halálunk óráján. Ámen.

...Akkor a hivatalos énekükke kezdtük.

Jézusomnak kegyelméből már elértem végemet.

Adj irgalmat, adj nyugalmat ó Atyám a lelkeknek!

?: Idősebbeknek!

GYM-né: Idősebbeknek. Na mikor meghat egy lány, akkor ugye azt énekeltük, hogyÉNEKEL ...

- Én is menyasszony vagyok ... / Dallam, szöveg, kottamellékl./

...akkor ha ...izé hat meg, legén, akkor ugye ugy mondta, hogy "Én is vőlegén vagyok " meg ... na ...

?: Kislányná ...az mindig ezsembe jut ... , hogy ...

GYM-né: " Ó mily szép az ártatlanság "

?: Szent Isten ...a mi kislányunk, amikor elégett ...

GYM-né: Ja!

?: Gyönyörűen énekeltek, benn izs vót a könyvbe ...

GYM-né: Majd ott meglesz, abba a könyvbe!

?: Biztos benn van!

GYM-né: Egypár hivatalos éneköt ugye a ... elénekeltünk, ... először egyháziat ...

EÁ: Utána jöttek ilyen ...

GYM-né: Akkor jöttek- a rózsafüzér vót, fájdalmas, akkor meg mind a hármat evégeztük egy este.

EÁ: Igen. Örvedetest, fájdalmast ...

GYM-né: Fájdalmas, örvedetes, dicsőséges.

?: Na most má csak inkább a fájdalmastment, ...

GYM-né: Fájdalmasat. Akkor utána megen hivatalossan, ezt a hivatalos éneket, mer hát sok van belüle a régi nagy könyvbe, meg ebbe a " Szent vagy Uram "-ba.

EÁ: Az orgona, virágoknak az ...orgonahangokból?

GYM-né: Az orgonahangok ...

EÁ: Azokból énekeltek.

GYM-né: Azokbu is, meg ami mazz van énnekem, az az első kiadó " Szent vagy Uram" .

EÁ: A Hozsánna. A ? féle?

GYM-né: Nem, hanem id vót egy Berzencén egy tanár, tanított a ... jaj mi vót a neve ... ott a zárda mellett laktak, isz avvette el azt a fiatal lányt ...

- vágás hallatszik -

GYMné-: Zárjuk az úr Jézus Krisztusnak szentséges szent szívébe ezt a meghalt testvérünket.

Ó Jézusomnak édes szive!
 Ébreszd föl a mi szívünket,
 add, hogy téged mindig jobban szeressünk!
 Szeretted az Úr Jézus Krisztusnak szent szive,
 legméltóságosabb oltári szentségben.
 Dicsérve, imádvá és hálás szívvel
 legyen rejtve tenyér színe alatt,
 az Úr Jézus Krisztus valóságos szent teste és vére.
 Ó Jézusom neked élek
 Ó Jézusom neked halok.
 Én Jézusom tied vagyok, élve és halva! Ámen.

... Akkor itt utána gyűtt egy ének, hogyÉNEKEL

Szived előtt én Jézusom ... / Dallam, szöveg kottamellékl. /

... Akkor itt mondja, hogy ...

Most felajánljuk a boldogságos Szűz Mária
 édesanyánk szentséges szent szívébe is
 ezt a meghalt testvérünket.

Ó szeplőtelenül fogantatott Szűz Mária
 könnyörögj érettünk,
 kik hozzád menekszünk.

A te szeplőtelen szent szived
 lerontja a pokol országát
 és megtöri ellenségeinket.

Ó hatalmas asszonya a világnak,
 rád szegezzük a könnytelt szemeinket
 és neked felajánljuk önmagunkat
 és ezt a meghalt testvérünket!

...Akkor itt ... ÉNEKEL

- Könnyes a két szemed ó Szűzanyám .../ Dallam, szöveg kottamell./

...Akkor utána, "Csöndbe szállt le már az este ...Ezt tudja?

EÁ: Ezt mind a Rózsafüzér Társulat feje kezdeményezte és indította. Ő vezette tulajdonképpen az egészet.

GYM-né: Igen. Igen. És a többiek meg mondták.

EÁ: Igen. Ha nem tudták akkor egy sorral nem szokták előbb mondani?

GYM-né: Há nem, nem, ezt nemigen diktátuk.

EÁ: Nem diktáták.

GYM-né: Nem.

EÁ: Ez nem olyan vót mint a bucsus ének némelyike ...

GYM-né: Nem!

EÁ: ... hogyha nem tudták, akkor egy sorral előbb mondták ugye? A ka-

tolikusok. Igen ...

GYM-né:ÉNEKEL

1.,- Csendben szállt le már az este .../Dallam, szöveg kottamell./
...Akkor utána meg, hogy...

EÁ: Ez elbucszás előtti ének vót?

GYM-né: Utolsó.

EÁ: Ez vót a búcsú ének?

GYM-né: Nem bucsu! Ez vérrasztásba vót!

EÁ: De úgy értem, hogy az ottani búcsú, utolsó ének vót?

GYM-né: Még utána vót!

EÁ: Még egyszer.

GYM-né: ...ÉNEKEL ...

2.,- Az Istennek hatalmába .../ Dallam, szöveg kottamellékl./
- vágás hallatszik -

GYM-né: ...ÉNEKEL ...

3.,- Áldj meg minket Jézus .../ Dallam, szöveg kottamellékl./
...Ezt dupláztuk aztán.

- vágás hallatszik -

GYM-né: :...ÉNEKEL ...

4.,- Isten anyja Szűz Mária .../ Dallam, szöveg kottamellékl./
... Na most má játsza vissza, hogy ...

- vágás hallatszik -

...Kálmán Lajosné

EÁ: Kálmán Lajosné, lányneve?

KL-né: Tóth Rozália.

EÁ: Miko született?

KL-né: 908-ba.

EÁ: 908-ba.

- vágás hallatszik -

...ÉNEKELNEK .../ több asszony/

5.,- Asszonyunk Szűz Mária .../ Dallam, szöveg kottamellékl./

EÁ: Ezt bucsu ...kor is mondták ...meg ...

GYM-né: Mikor elvégeztük az egyik ...izé... olvasót.

EÁ: Igen. Örvedetes, fájdalmas és így tovább ...

GYM-né: Meg a dicsőségesset...

EÁ: Dicsőséges. Ezt melyikné mondták, ezt a mostani dalt?

GYM-né: Mindenikre lehet.

EÁ: Midenikre lehet mondani? És menet közbe mondták ezt.

GYM-né: Menet közbe. Menet közbe.

EÁ: Benne vótak a harmadrendűbe?

GYM-né: Bizony ám! Fogadalmat is tettünk!

EÁ: Igen ...

GYM-né:te pap vagy mindörök.

EÁ: És kilencen vótak?

GYM-né: Kilemcen.

EÁ: Igen. Régen vótak skapuláris tagok?

GYM-né: Régen vótak.

EÁ: A maga nagymamája is skapuláris tag vót?

- vágás hallatszik -

..... menjek oda, aztán csak foggyam meg e kicsit.

EÁ: A lábát?

: ...akármilyét. Azt mondta akármilyét.

EÁ: Kisgyermeknek hozzá kellett érni?

: ... én annyira fétem, én ... mikor édösapám meghat, letötték a földre ugye, az ágyat meg eligezitották ...

EÁ: Hova tötték?

: Födre! Lepedőre lefektették ...

EÁ: Igen. Mikor má meghat, vagy mikor agonizát?

: Mikor má meghat. Ugye ... ott mosták meg a földön.

EÁ: A földön? Nem tettek alája szalmát? ... vagy ... deszkát se? ...

: Nem! Csak egy lepedőt! Lepedőre ...

EÁ: Lepedőre tötték? Na és mi történt akkor?

: Hát annyira fétem, hogy nem mertem ara menni a szobába, ahun avvót! Aszonták foggyam meg a lábát, többet nem félök. Há odamentem, de ammeg olyan vót mind a kő, annyira megijedtem, hogy kifutottam a szobából!

EÁ: Na és mit csináltak akkor, mikor ... meddig hagyták ott, míg lemosták addig?

GYM-né: Lemosták, az ágyat meg eligazították ugye, meg szentűt vízzel megköröszölték, ... fölötötték,az ágyat.....

EÁ: Most tötték föl a hidegágyra ...

GYM-né: Ezt mög hegyibe, a halottat, ara a lepedőre ami vót a ... amire vel etemették ugye, hogy ... olyan csipkés lepedő ...

EÁ: Halotti lepedő.

GYM-né: Halotti lepedő, hát akkor így mondjuk ...főtötték szépen, aztán akkor a másik szemfödéllel ugye letakarták. Ez így vót. Na aztán unnand a lepedőve együtt vötték fö úgy a koporsóba, úgy tötték fö.

: Nekem ahogyan emondták a ... három hónapozs vótam, mikor meghat az édesanyám vérmérgezésbe. És ugye mikor főtötték a hidegágyra, akkor

otthun vót 48 óráig a halott.

- vágás hallatszik -

Mikor beletötték a koporsóba, hogy levették az édesanyámat a hideg-
ágyru - mer hidegágyrnak mondták - engem ha hatan mög nem fogtak egy-
más után! Möghentergettek az ágyon, hogy én is haljak mög! Képzeld!
Annak avvót a jele, hogy hát ha kisgyerököt hagyott utána, akkor azt
mög kő hentergetni a izén, akinek ugy marad ... hidegágyon amirü le-
vették a halottat, hogy beletötték a koporsóba! Hallon meg az a pici
is! Ezt így, hogy hallon meg az édesanyja után! Hát énvelem ezt töt-
ték öten vagy hatan! Azután mondták el, mikor má férhöz möntem, hogy
milyen szép menyasszon vótam, mer pedig hatan möghentergettek a hi-
degágyon és nem hatam meg, hát nem áll ez a babona!

- vágás hallatszik -

EÁ: Mit tettek a halott szemére?

: Tiz filléröst, vagy egy filléröst ...

EÁ: Szóval pénzt! Hogy miér?

: Hát azér, hogy kumódjon be a szeme, hogy ne nyiljon ki!

EÁ: Csak akkor tötték ha nyitva volt?

: Akkor, máskor nem .

EÁ: Igen?

: Ezt hallottam öreganyámtu.

EÁ: Mikor vették így imára kulcsoltan a halottnak a kezét? Ha?

: Hogyha vót körösztgyereke.

EÁ: Ha körösztgyereke?

: Körösztfia vagy körösztlánya. Akinek nem vót, annak meg a két kezét
melléje tötték.

EÁ: A katolikusokná is meg a reformátusokná is?

: Nálunk katolikusokná.

EÁ: Csak a katolikusokná vót.

: Katolikusokná.

EÁ: A régiekné vót.

: Régiekné. Most nem má.

- vágás hallatszik -

EÁ: Szokták kötni a halott állát ugye fehér kendővel.

Férfi: Feketével, feketével!

EÁ: Vagy feketével. Itt feketével szokták fölkötni?

: Az öregek, az igen öregek!

EÁ: No, a régiek mit mondtak, hogy mér kötik föl? Attu függetlenül, hogy

hogy az álla összeérjen ...

: Hogy össze ... a szája csukódva legyen, de mikor a koporsóba beletöltték akkor levették az állkötőjét.

EÁ: És hova töltték?

: Beletöltték a koporsóba, fej alá.

EÁ: S a régi öregek nem mondtak mást erről?

: Nem tudok, nem.

EÁ: Vót aki szemfedeliből vágott, meg el is lopott?

: Vágott egy darabot, és evve babonát!

EÁ: Ez régi öregasszony vót?

: Még él mast is ...

EÁ: Igen. És mit csinát ezzel? Rontott?

: Persze! Rontott!

EÁ: Például kiket? Szerelmeseket?

: Fiatalokat, igen ... fiatal párokat.

EÁ: Igen. Fiatal párokat. Tudták rontani és oldani is. Igen. És miket csi.... ilyeneket még mondjanak el, nyugodtan emondhatnak ilyeneket! Csak nekem mondják!

GYM-né: Az egyik menyecske beteg vót. És az anyóssa ement a misére. Mindig igen bánta tüle az enivalót, a menyecskétü. Az alatt az üdö alatt, míg az anyóssa ement a templomba, főket és főzött tojást magának. De közbe nem lött mise, mer a pap mögbetegödött. És a menyecske ahogyan ötte ja tojást, a sárgájáva mögfulladott. Mire hazament az anyóssa. Igen gazdagok vótak. Aztán etemették.....

- vágás hallatszik -

... együtt az anyóssa haza!

EÁ: És hirtelen bekapta és meg ... megfulladt!

GYM-né: Mögfulladott! ha..ha..ha.. És hát, möghat, möghat a menyé! Föltöztették gyönyörű kasmér ruhába - mer sok ruhája vót neki - aztán bele tették- temették. Most ezt ilyen suttyók - tudja, mind mast izz vannak, akik főtörük a sirokat - ezek fölásták!

EÁ: És mikor történhetett, melyik évbe, nem tudja?

GYM-né: Hát én még kislány vótam, mikor ...én 17-be születtem.

EÁ: Szóval magának is ... tehát a régiek is meséték!

GYM-né: Persze! / sok asszony egyszerre beszél!

- vágás hallatszik -

GYM-né: Aztán ahogyan akarták levetkőztetni, meg a gyűrűket mindent lehuztak az ujjáru, asztá ugye nem akart a halott megüni! Asztá hátbaütötte, hogy " MÉR nem űsz meg!" És ere a tojás kiugrott a izébü ...

a tojás sárgája a szájából! És életre ket a menyecske!
- vágás hallatszik -

... abba az éjjebe mind nap, etemették!

EÁ: Tehát akkor föl ... ezek ilyen sirrablók vótak?

: Azután lött ez, hogy 24 vagy 48 óráig fönn kő neki lönni, a halott-
nak! Azután lött ez! Ez meg azelőtt vót!

EÁ: Ja, igen!

.....sokan beszélnék egyszerre, nem érthető!

EÁ: És szóval életre kelt a menyecske?

GYM-né: Kiszedték a koporsót a földbe és ott fosztották ki a sirt!

EÁ: És ez a menyecske élt, élt is aztán?

GYM-né: Utána élt, persze!

EÁ: De maguk ezt má nem ismerték!?

GYM-né: Nem!

: Még az öreganyám ismerte! Meséték az öreggyeink!

GYM-né: Na és képzelje el, hogy föfogta a koporsóját a fejére és hát
kopogott otthun ...

: A ruháját, de csak a ruhát hallottam, összeszögte, kasmír ruháját ...

GYM-né: Nem engedték be, mer hát meghat ugye, megijedtek, hogy kísértet
ment haza, ... hanem belefeküdt a koporsóba ott az ajtónál! Mikor regge
az anyóssa nyitti ki az ajtót, hát az benn fekszik a koporsóba, a
menye. Szörnyet hat az anyós! Hogy haza ment a halott, annyira meg-
ijedett, hogy szörnyet hat a izé ... a menyecske mög mögmaradt!

EÁ: Megmeradt!

- vágás hallatszik -

EÁ: Kicsoda?

GYM-né: Csólik Péter vót / egyszerre sokan beszélnek, nem érthe-
tő/ ::.....

EÁ: Na azt tessék! És?...

GYM-né: És összementek ott is, igen vérrasztották a halottat, sokan vót a
vótak. De a halott másik szobába vót, nem abba ahun a vérrasztók vó-
tak. Most ez a Péter a barátjaival aszongya megviccöljük a családot!
Fölytették a halottat és od vót egy ...ha...ha... fazék aludttej a
kászlin ...

- vágás hallatszik -

GYM-né: ... ugye meg vót merevödve, a kezébe adták a kalánt, kanalat és
a tejesfazékba belemártották, bekenték a halott száját, osztá így
fogta ja izétaztán mennek be, néznek a halotthó, hát a halott
fönn ül, de tejes, aludttej a szája ... Elkátja magát a gyerök
hogy "Édesanyám az édesapám öszi az aludttejet!" Ere mind néznek be,
a vérrasztók is ugye, mindenki rohant ki, egymás hegyén, hátán mek-

tek! Hát csakugyan, tényleg, hogy a ...bekente a ...ha,ha,... ..
 Nem merté ám megmondani sokáig, ezt maga meséte ez az ember!

- vágás hallatszik -

GYM-né: Tréfábu! Aztán nem merté megmondani sokáig ...

- vágás hallatszik -

EÁ: Hogyan hallotta, hogyha, ... mikor járt vissza a lélek?

: Mikor a ... meghat má, aztán az imádságos könyve fönnmaradott a ...
 z ablakpárkányon, asztá hazagyütt érte addig mindig, míg csak e nem
 vitték a sirba vissza

EÁ: Tehát ha nem temették vele a ...imádságos könyvet, akkor a halott
 visszajárt.

: Akkor hazagyütt!

EÁ: És milyen formába jelentkezett, ezt nem mondták az öregek? Hogy ...

: Nem, csak mindig aszonták lepottyant onnand a könyv.

EÁ: Abból tudták, hogy visszajár, mindig lepottyant valami.

: Mindig lepottyant és mikor evítették a temetőbe, beleásták a sirgyába,
 többet aztán nem gyütt haza! Ezt öreganyámtu ...

- vágás hallatszik -

GYM-né:fogadott fia.

EÁ: Egy asszonynak?

GYM-né: Egy asszonynak. Fogadott fia vót, fönn az Imre.

EÁ: És?

GYM-né: Aztán akkor tudta mög, hogy nem az édősanyja, mikor nősünyi,
 hogy mögnősül, köllött vóna ja körösztlő ...

EÁ: ...levél ...

GYM-né: ...levél. Azonn a néven kereste a börzöncei papná, a zöreg pap-
 ná, amilyen nevü vót a nevelőanyja a férjérü. Hát nincs, nincs, nincs,
 sehun nem taláták! Hazamegy nagy szomorujan és mondja, hogy "Édös-
 anyám, hát én milyen fia vagyok magának? Zabigyerök vagyok?"

EÁ: Akkor tudta meg, hogy mostoha?

GYM-né: Aszongya, "Nem édősfiam, nem is mustoha fiam vagy te, hanem én
 csak nevellek tégöd, mer a te édősanád meghat kis korodba, pólyázs
 vótál! És - aszongya - nem akartunk mögszomorittani, mer a szerete-
 tet egyformán osztottuk meg - aszongya - ja másik fiamma!" És möghat
 a gyerök, tüdőbajjos lött! Möghat a gyerök. Most ez az asszon mindig
 annyira sirt, tudja fönnhangon ugy orditott, amere ment min...

- vágás hallatszik -

EÁ: Mostoha gyereket ...

GYM-né: Nevelt fiát, igen !Aki meghat!

EÁ: Nevelt fiát, igen.

GYM-né: Aztán egyre mondták neki, " Te Naca, hagyj fönn evve nagy sirással!" De nem fogadott szót.

- vágás hallatszik -

GYM-né:od vóna, vagy nem is aludt, aszongya kinyilott a sifonér ajtó!

EÁ: Ezt az a ...mostoha mama látta?

GYM-né: Az a mostoha mama látta!

EÁ: Éjjel?

GYM-né: Éjjel. Kinyilott a ... szekrény ajtó! Aszongya, leszátam az ágyru, mindegy, mögnézem ki ez! Aztán hát ..."Mi csinyász édös fiam, mit keresöl?"

EÁ: Mer látta ő a fiát?

GYM-né: Láttal "Mit keresöl édös fiam? -mondja -" A ruhámat!" Mer maga annyira sirat, hogy nem érök a többive!"

EÁ: Hogy, hogy nem ér a többive?

GYM-né: A más ... a másvilágon, a halottakka! Mer mindig csupa viz vót má ...

EÁ: Ja, hogy ...

GYM-né: Hagyjon fönn a sirással, mer ha nem hagy fönn, ugy megijesztem, hogy maga utánam gyün!

EÁ: Tehát az ő ruhája átázik ott?

GYM-né: Igen! A könnyektü! Az édösanyja könnyétü!

EÁ: Igen, tehát nem szabad siratni a halottat, ugye ...

GYM-né: Nem! Többet sose sirattal! Azt mondta, hogy " Ezt maguknak mindenkinék möghagyom, hogy ne sirassa. Fáj, fáj, persze mindenkinék fáj a iz ... a fia, de ezzel hagyjon fönn!" Na most én emondom, hogy én meg mit álmodtam! Nem baj?

EÁ: Nem!

GYM-né: Tudja " porcinkula" augusttus másodikán van, holtak bucsuja. Ugye harmadrendüek vótunk és el szoktunk mennyi Atádba, mindig ott vót ez a holtak bucsuja. Barátok voltak ott a nagyatádi templomná! És ...mikor ez a Baróti pap idekerüt - hiszen most ott van Vezsprémbe ilyen nagy embör, Baróti János, talán ismeri. Kapozsváron van neki ott a Hősök Templománána mit akar ...

- vágás hallatszik -

GYM -né: ...azt akar ..., hogy mikor az idekerüt az nem tette ki ...itt

mikor má nem mentünk el Atádba, mer a mienk is Mária templom, ez a kis templom, hanem nem mentünk el Atádba, hanem vót nekünk egy ilyen Szent Ferenc képenk. És aki azelőtt hat miatyánkot, hat üdvözletet...

EÁ: ...emondott ...

GYM-né: ...emond, a halottakér teljes bucsut nyernek. Mast mikor meggyütt ez a augusztus másodika, a mi papunk efelejtette előtte este kitenni ezt a képet. Azt képzelje el! Én elaludtam. Azt ámodtam, hogy begyütt a szomszéd embör. Azt mondja nekem, hogy "Rózsi, hun van az én feleségem?" - mer rokonság is, távoli - mondom "Sándor bátyám, a maga felesége elment Barcsra a Szundi doktorhó! Jóvan - aszongya - átu megyek mögnézem!" Egy várt után megen gyün azt mondja, "Te Rózsi, nincs itthun az én feleségem! Jaj Sándor bátyám, akkor nem tudom hová ment! Aszongya, "Mond meg nekik, hogy imádkozzanak értem, mer énértem még egy miatyánkot se mondtak e, de te se!" És igaz vót! Ezzel etünt ...

EÁ: Már mint az álmkép?

GYM-né: Hát a ... nem, hanem csak az a halott! Hanem megindút minden halott, képzelje! ...Minden halott megindút! Én ahogyan feküdtem az ágyon, ámomba, az minden egy igy rámnézett! De én egyet se ismertem meg, a Sándor bátyámon kivü! Az legelső vót!

- vágás hallatszík -

De minden halott ugye meggyütt! És egyet se ismertem meg közülük! Hanem a legutolsó odahajút - az fiatal vót - és azt mondta, hogy "Idefigyejj, hol van a Szent Ferenc kép a templombu?! Nem tudod, hogy milyen nap van máma, porcinkula, holtak bucsuja?!" Jaj, ere fölédtem! Uristen, mondom ...

- VÉGE AZ "A" OLDALNAK! -

- " B " OLDAL KEZDŐDIK! -

EÁ: No?

GYM-né: Mondom, "Plébános ur, tudja-e milyen nap van máma? Aszongya
"Nem tudom, Rózsi néném!"

EÁ: Efelejtette ő is mi?

GYM-né: Efelejtette. Nőm nézte mög még a lexikont. Mer mindön nap ugye
annak a szentnek a izét, tiszteletére ...

EÁ: Naptár rendet nem nézte ...

GYM-né: Igen.

EÁ: Igen, ...

GYM-né: Mondom máma van porcimkula, holtak bucsuja!

EÁ: Azé álmodta meg ezt!

GYM-né: Honn van a Szent Ferenc kép a templombu? Jaj, id van, csak vigye,
csak vigye! Mondom, mindön halott mögjelönt az éjje! A legutolsó
mondta meg, hogy nincs a templomba a kép! Azután mindig kitette!

- vágás hallatszik -

EÁ: No, mér teszik a pénzt a halott kezibe?

: Azér teszik a pénzt a halott kezibe, hogy ne kotorázzon otthun, ne
ijessze mög a családot.

EÁ: Ezt mondták a régiek?

: Igen.

EÁ: S ők tettek is?

: Ezt hallottam mindig az öreganyámtu is, hogy ezer köll pénzt tennyi!

EÁ: Tettek a ...pénzt a régiek?

: Igen töttek a kezébe, vagy minálunk ugye összetöszik a kezit ugy,
hogy a kezibe adik az énekös könyvet, vagy a könyvbe tötték a pénzt.

EÁ: ...igen...

: ... hogy ne ijessze mög a családot. Nejárjon haza.

EÁ: Tehát ne járjon vissza ...

: ...hogy ne járjon vissza a lelke, vagy nem tudom ugye, hogy van,
mint van ...

EÁ: Igen.

- vágás hallatszik -

: Jakab Gézáné.

EÁ: Lánykori nevét is.

: Péter Margit.

EÁ: Hánba tetszett születni?

: ...13-ba

EÁ: Itt?

JG-né: 1913-ba, március 4-én, most mullottam e 70 éves múlt hónapba.
- vágás hallatszik -

EÁ: No, maga- hogy tudja maga ezt a Fehér Lászlót?

JG-né: ÉNEKEL ...

1., - A fekete halom alatt ... / Dallam, szöveg kottamellékl. /
...Majd az, tudja annak jobb hanggya van ...

EÁ: És ezt maga kitől tanulta, itt általában ismerték ezt, vagy öregek-
től tanúta, kitől tanúta?

JG-né: Öregektü, z öregapámtu, minden mesét, mindönt, hát azok olyan
régiek igen tudtak balladát, meséket mondanyi, mer akkor nem ugy vót
hogy ecsavaroghatott a gyerök amere akart ...

EÁ: Ezze szórakoztatták ...

JG-né: Ezze szórakoztatták, a térdükre vöttek, mikor olyan ó évezs vó-
tam, 7 évezs ...egyik ugye ... többen laktunk egy ház alatt, ere
is ugy tanitottak bennünket, hogy tanúd meg lányom, ennek még te ...

EÁ: Milyen alkalomkor, összejövetelekkor ... vagy otthon ...

JG-né: Nem, etélenként!

EÁ: Esténként?

JG-né: Este ... hisz olyan vigság volt a ... parasztházakná sok helen ...

- vágás hallatszik -

EÁ: Ilyeneket is énekeltek ...

JG-né: Énekőtek! Hát akkor azt ... megy a gép?

EÁ: Mit a... melyiket akarja mondani?

JG-né: "Valahol a Magyarország délkeleti tá...

- vágás hallatszik -

... TÖBBEN ÉNEKELNEK ...

2., - Jó estét, jó estét, Sági biróné asszony ... /Dallam, szöveg
kottamellékl. /

- vágás hallatszik -

3., - Az aradi kislány ... /Dallam, szöveg kottamellékl. /

EÁ: Az előbbieken kívül énekeltek ... tessék mondani!

... Peterdi Józsefné, született 1912-be ...

EÁ: Lánykori neve?

PJ-né: Luka erzsébet

EÁ: És?

...Kuti Györgyné, ..14. október 21. Tóth Mária.

EÁ: Mindnyájan itt születtek?

: Mind.

KGY-né: Én Barcson!

EÁ: Barcson. Hol tanútták ezt?

KGY-né: Hát vót egy olyan köztünk, aki tudta.

EÁ: Ott summás korukba ... akkor ?

KGY-né: Ott summás korunkba ... akkor ottan megtanúttuk.

EÁ: ...és akkor egymástu tanúgatták?

KGY-né: Egymástu tanúgatt uk, persze!

- vágás hallatszik -

KGY-né: ...énekel ...

1., - Londorvárínénak tizenkét lánya vót .../Dallam, szöveg kottam./

KGY-né: Kuti Györgyné

EÁ: Született?

KGY-né: ..14. október 21. Barcson. * Tóth Mária.

- vágás hallatszik -

EÁ: Perdóc táján?

KGY-né: Perdócon vótam hónapszamba 38-ba. Ezt ott tanúttam.

- vágás hallatszik -

...TÖBBEN ÉNEKELNEK ...

2., - Szabó Vilma kiment az erdőbe ... /Dallam, szöveg kottamellékl./

3., - Arra alá az endrédi határba ... /Dallam, szöveg kottamellékl./

4., - Besütött a nap a báró udvarán ... /Dallam, szöveg kottam./

5., - Rózsa, rózsa, bazsarózsa levele ... /Dallam, szöveg kottam./

EÁ: De erre má szoktak karikózni ugye, olyan lassú karikázóst, ugye?
Szoktak?

: Persze!

- vágás hallatszik -

...többen énekelnek ...

6., - Jó reggelt te szép kislány ... %Dallam, szöveg kottamellékl./
/ új stílus/

EÁ: Ezt is summás korukba tanúták?

: Ezt is, ezt is

EÁ: Úgy különböző tájról összejött munkásokkal is érintkeztek maguk?

: Igen, persze!

EÁ: ...honnan jöttek? Baranyából, Zalából, mindenholnan?

: Zalába? Abba nem vótak. Baranyába vótak meg Somogyba.

- vágás hallatszik -

1., - 1828-dik évbe ... /Dallam, szöveg kottamellékl./

/ Szabó Julcsa balladája, új stílus /

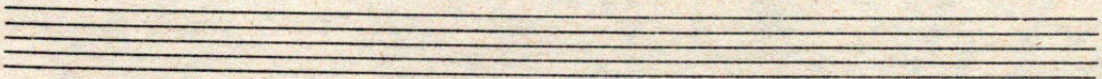
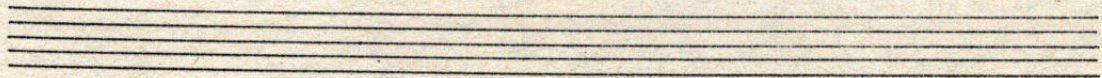
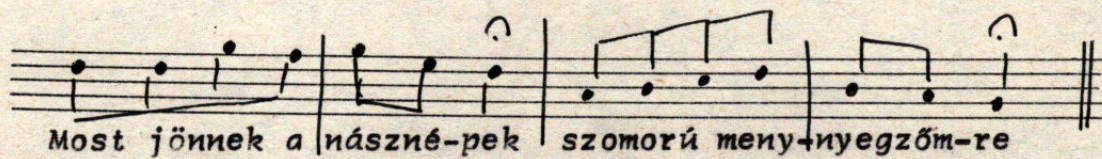
- vágás hallatszik -

2., - Patkó az én nevem ... /Dallam, szöveg kottamellékl./

/ új stílus /

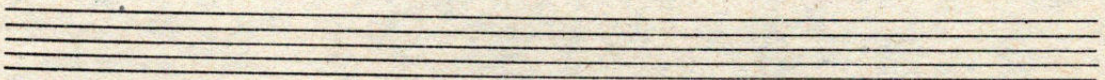
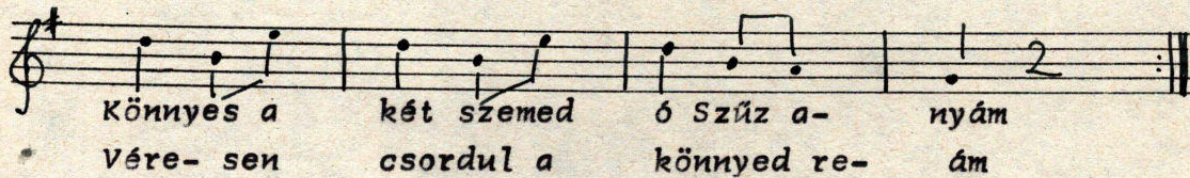
- Vége a "B" oldalnak -

Én is menyasszony vagyok ...

2. Szülőimnek kertjében
rózsa voltam éltőmben.
De már többet nem nyilok,
mert halál lett a titok.
3. Szüleim ne sirjatok
mert jó helyre adtatok
ott is csak a tietek
Jézusomnál az leszek.
4. Még fiatal koromba
kerített hálójába
/de/ Én már többet nem nyilok
mert halál leszakitott.

Könnyes a két szemed ...

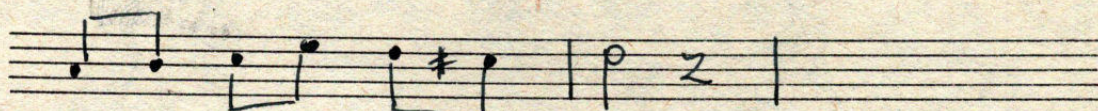

2. Könnyeket Jézusom küldi nekünk
Sirjon a vétkeink bús nemzetünk.
Szent szived rajtunk meg is könyörül,
síró néped újra örül.
3. Vér gyöngy a képeden ó Szűzanyám,
fölszedem hű szived kincse gyanánt.
||: Bűnömet én is könnyel siratom,
lábod elé mind lerakom: ||

Csendben szállt le már ...

Csendben szállt le már az es- te

El-vé- geztük a mun- kát

Szent sziv téged kö-szön- tünk még

Édes Jé-zus jóc-ca kát

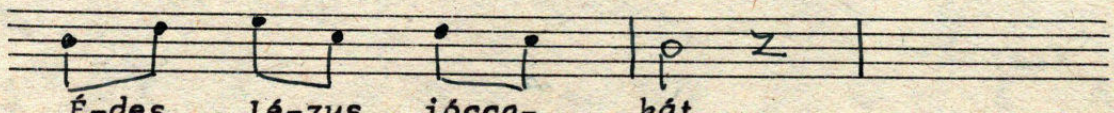
Szent sziv add meg mind-nyá junk- nak

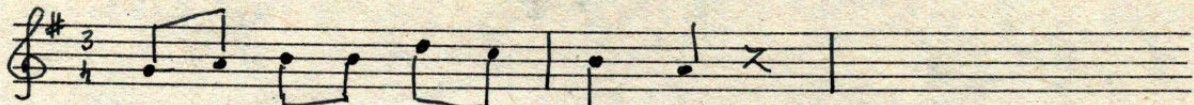
Az éj- sza-ka nyu-gal- mát

Min-den e- gyes ked-ve- sink-nek

É-des Jé-zus jócca- kát

Az éj-sza-ka ső-tét- sé-gén

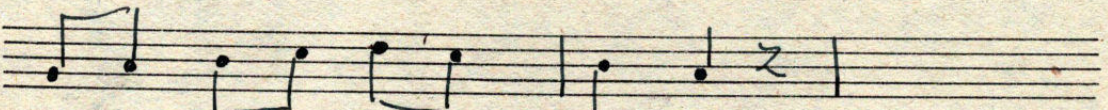
hadd bé-kén nyu- god-nunk át

adj az e-gész al-vó föld-nek

É-des Jé-zus jócca- kát

Ma-rad- nék ám vár-nak ott-hon

szent szív-vel bu- csu-zom hát

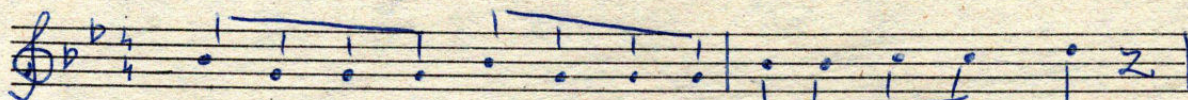

de itt ha-gyom a szí- ve-met

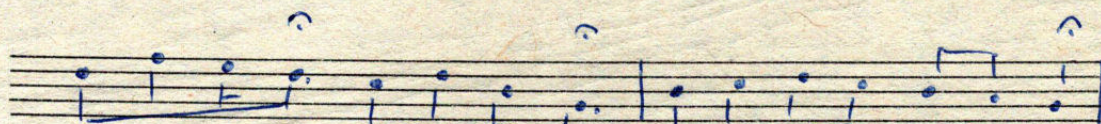

É- des Jé-zus jócca- kát

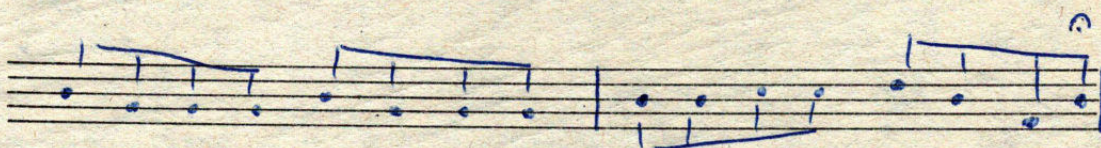
Az Istennek hatalmába ...

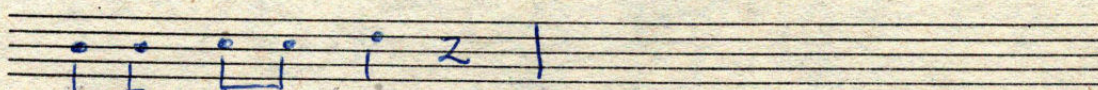
Az-Is-ten-nek ha-tal-má-ba letűnt már a nap

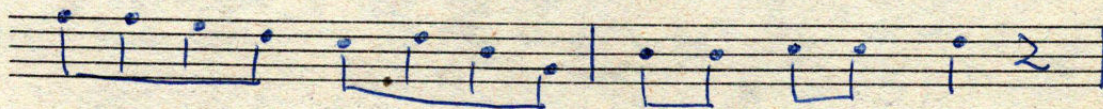
Bi-zony-talan föl kel e még számunkra egy újabb nap

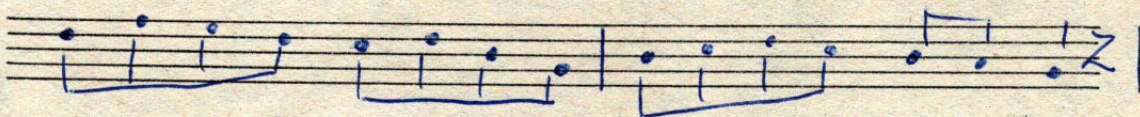
Míg feljön a piros hajnal vigyázzon ránk az őrangyal

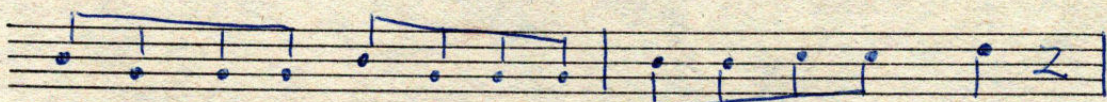
É-gi karok-kal

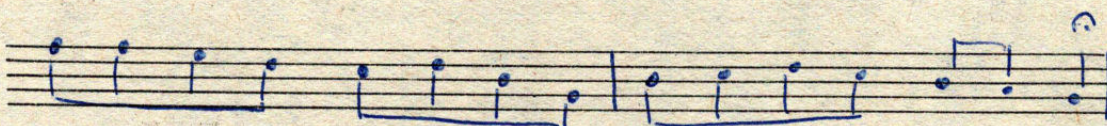
Szűz Mária küldje hozzánk őrző angya - lát

Adjon Isten mindnyájunknak csendes boldog éjsza-kát

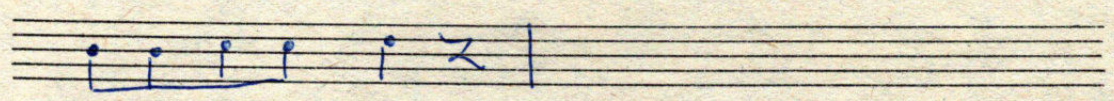
Majd ha kint a te-me-tő-be ve-tik á-gyun- kat

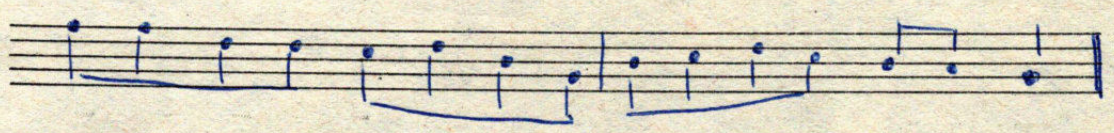
A sír-gö-dör lesz a pár-nánk ott a-lusszuk ál-mün-kat

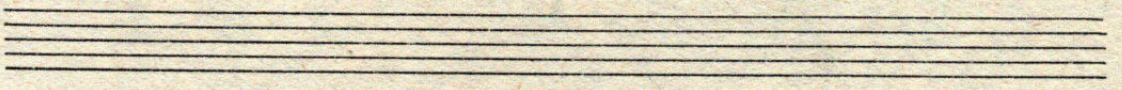
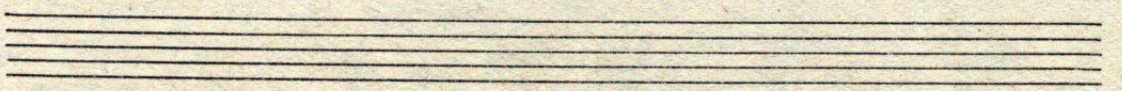
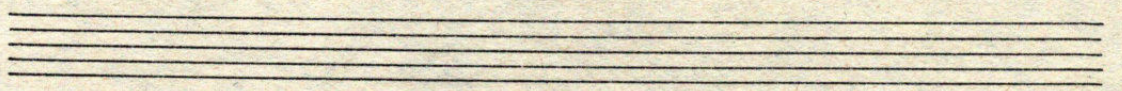
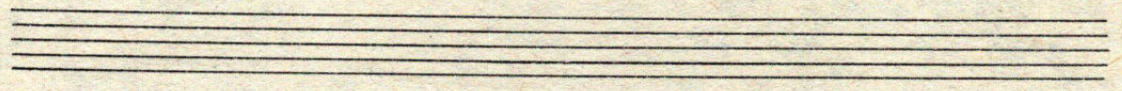
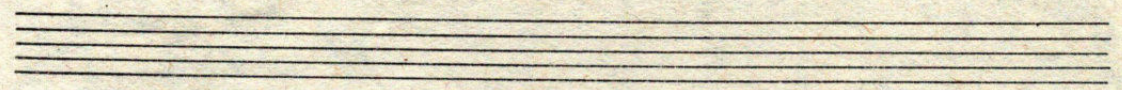
Míg feljön az örök hajnal vezessen be az ör-angyal

A menyország - ba

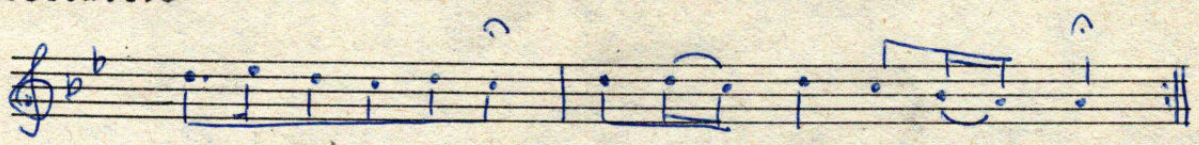

ré-sze-sít-sél é-des Jé-zus szent szíved lá-tásá-ban

Áldj meg minket Jézus ...

Recitativo

Áldj meg minket Jézus kik itt egy - be - gyűl - tünk
A te ál - dá - sid - ban ké - rünk le - gyen ré - szünk

ne hagyj min - ket hí - ve - i - det

szentség nélkül vi - lág - ból ki - mál - ni

